

Niamuno Sargas

broliams Lietuvininkams žines parnešas.

Niamuno Sargas, Ragaineje kas petnųciją išdūdamas, kaskūja prie aceziausiojo pušto ar per gromatneši apsteliutas ant bertainio meto 35 peningius, su prinešimu į namus 50 peningiu. Ir pati laikraščio spaustuwe priima apsteliuamimus.

Uofakymai į Niamuno Sarga įstatomieje kaskūja po 10 peningiu už toją smulkeis raktais išspauštą eilę ir yra šio laikraščio spaustuweje priimami. — Gromatas dėl laikraščio rašomas priima redytojas Ragaineje (Raguit).

Mr. 21.

Ragaineje petnųcijoje 19. juniu.

1885.

Litriejie uždavimai mokiklošios kultūros prie Niamuno.

(Priemazga.)

Kojna kultura, kuri jawo mērį atfielti jieško tokiame lygiame išgalejime to paties žinojimo saiko tarp wišos daugybės žmonių, menkai pasidabodama ant wišoku stonų ir weifalų ir domamų, pagal Diewo waię tautai tarp žmonių dibiškumą padariusiuju, — kojna tolia kultura, jafau, prilngsta šiamejui, kūr wišiemis žmonėms tās pacius drabužius prieiti noretu, neatbodamas to širtumo, kurį senatwės arba jaunystės amžias, trumpas arba ilgās stūmū, nutukės arba blogas tunas, tarp jojo pirksu yra padares. Sakoma, pagal seną Grytonu pasakelę, kad senoje gadynėje toks plėšikas buvęs, kūr iš neapfentimo žmonių, wišus jawo sugantiūjus žmones į wieną ir tą pacią lową suvertęs, ir tiems, kuriems lowa per ilgā buvo, juju tojas, kiek reisejo, nupiowęs, o tiems, kuriems per trumpa buvo, juju tojas su gwoltu ištęsęs. Ar ne toliam Profrusėjui (Profrustes, tai buvo ano razbaininko wardas) labai tankei prilngsta kojna kultura, kuri tą pati macziją wišiemis primatūdamā, tūs trumpius (t. y. trumpa atmincia apdowanotūšius) su gwoltu ifi tokio (dwašifko) ilgumo ištēti pasiprocewoja, toki sutwertojas jiems nedamē, ir gana — o wēl ilgūšius (t. y. ilgā atmincia pono Diewo apdowanotūšius) su gwoltu atlaiko ir, kūr ju dwasē pati nū jawės į dangištąjį orą wainai pasifelti r noretu, ir ištengtu, ju (dwašifk) ilgūm labiaus ju beprotiingais, ju mažais ir wirkutineis, ju dwasēs wišai newertai darbeleis išnaikina?! Ar tolia kultura nėra werta profrusiklošios kultūros wardo? o jū daugiaus werta, jū daugiaus su gwoltu toki darbą ištaiyti pasiprocewoja? Ar wienas maczius gal wišiemis pritiikti? Ar bene ir wienas walgis wišiemis gal pritiikti? O wienas walgis, dar ir wišiemis lygei į wengianciajē burną su gwoltu ištētas? Ar žafis arba kiale,

tokiu budu gwoltikšai šerama, šweik mēša gauna? Nutunka beje, ale kaip tojas išmintingas žmogus žino, tai yra nesweiki tautai, nesweikatos priejastis paciam gywoliui, nesweikatos priejastis ir tam, kūr jį walgo. Taip jau yra ir su dwašifku prifrowinu widuriu. Kas su gwoltu jaunai dwašei daugiaus moflikš maito ikemša, ne kaip jį sužeranti ištengia, tas toos tai ištēti, kad ir jį, wišteis tartum pažinties tautais — nesweikais ir tingeis tautais — wišai apranta budama, ant tokio ežeso lyg žibete žiba. Ale nesweikas pažinties maitas buvo, tie žibantieji tautai greitai wēl nyksta, kaip wēl tik gwoltikšas widuriu prifrowinas pasiliauja, o bednoji priegimtis, ilgos priewartos paafinta, ir nei jofio šweiko maito daugiaus nei pakelti neįstengdama, į tobulą kunišką bei dwašifką sunykimą nuginčija, ir nei wienas jū wēl su kuniškomis arba su dwašifkomis žolėmis į prapudytąjį šweikatos šoną daugiaus negal sugrąžinti. Moflikšas prifrowinas moflikšką išnykimą pagimdo. Jau ir pati šyla, šweik maitą sužeranti, yra šalin. Dwasē, ilgai ir gwoltikškai ištētajį maitą wēl iš jawės išleidusi budama, daug silpnėję ir negalingesnę yra, ne kaip kaip nekados nebutu su bile kolia „kultura“ sutikusi. Reja tada jį nors jawo Diewo būtajį protą, jawo Diewo būtaję šylą ir prigintąjį atmintį, butu išlawojusi. Tytoje natlyje, artliūs gnanant tarp girelių tautumynu, ant žaliu laukeliu, mišlis butu pati nū jawės pasifelusi iki nestaitytųjų žwaigzdelių ant melinųjų dangaus augštybiu, o tame patime ežese, iki amžinojo sutwertojos wišu ant dangiškųjų grožybiu, ir butu pati nū jawės ir burnelei idawusi Dowydo žodelius: „Kad matau jawo dangų, jawo pirštu darbą, mėnėsį ir žwaigzdes, furias tu pastatęs esi, (tai mišlyju) kas yra žmogus, kad jo atsimkumbei, ir žmogaus lunus, kad jį atlančytumbei!“ O kad po tam šwiešioji šaulutė naują dieną butu primėdusi, tai bene toks waitinas, ant girelių, prašwitysoje augroje arba

špinduliu aptarunawotoje sauleseje šwiecziancziu, nužwelgdamas, ne iš priewartos, bet iš giliaušiosios širdies, butu jušutęs: „Dangus pasatoja Diewo garbē, o twirtybē apfato jo rantu darbū. Wiena diena kitai dienai tą pažinti praneša, o wiena naktis kitai nactei tą žinę apfato.“²⁾ Ar tai bene brangus paakiui žengimas, kad toks waitinas dabar Dowydo žodelius toos ir pažįta, ale kad jis jū atgriso, jiems šwetimoje kalboje į galwēlę įgytais esant?! o kad jū ežysta, šwiešia ir širdinga Diewo ir jo sutwėrimu pažinczia tokie dywini ir tamfus dūmai ir garai susimaišo, kurie iš bednuju galweliu, šwetimais žodžiais be pažinties aprantuju, pasifeldami, jau ir paties dangaus šwiešybe jei aptemdina?! Ar jam tą maczyja, kad jis bednųje galwēlę tofais neįprastais žodžiais, taip: Azimuts, ir deklinacionas, ir: dangaus elwatorius, prifrowes, kuriu pažentlinimo nei mite neatmīs, ale kurie nors tiek daug ištaiję yra, kad jo jaunoji dwašē, jau žirm neng tikrąjį ghwasties darbą pradėjo, wišio pasimotinimo nušodusi yra, o nei jofiam linksmam, wainam dirbimui jau wišai daugiaus netinka?!

Tefimegina musu naujesnioji wofikloji kultura, ar ji nelad ir nesur tokio nufizengimo prieš noturą nebuwusi kalta, beje nėra kalta! Aš nors dar pažįstu tokius linksmus žmones, tikrai be pcfimšimo su nesuprastais žodžiais ir wardais išmaitytus ir išmofitus, kuriu wienas, butent wienas jaunas Lietuwininkas, ant apšnigtu girelių prie mėnėsienos nužwelgdamas, afies mirkšni apšimishdamas tokiu budu išsitare:

Girioj aš stowėdamas,

Ant eglu žiuredamas:

Kaip grožei yr išdabitoš,

Su sniegu kaip aplabitoš!

Ale aš pažįstu ir tokius, kurie tarp nesuprantamu „astronomiškū“ ir „fizikaliskū“ wardu, tarp Celsiaus ir Rejomyro, ne tikrai tokią pujutimo ir žodžių justa-

tamo galbės misai prapulė, bet ir šamo
 supratimo, šamo pažinimo, šamo misly-
 jimo šyla toliu būdu ir taip toli turėjo
 atšipinti dūti, kad jie nelabos negal
 lankniais darbinintais ant tolio dvasiško
 lauto pastoti, bet vis tiktai wangūs ir
 priwerčiami dvasiški murginei tetur pa-
 silisti. Kas tam kaltas, jei ne tols ap-
 kreiptas kultūros pavidas — galetum
 tantei šalyti, tols tiktas „kultūros“ Mo-
 losas, turė, mūsų czejo gimines atis šamo
 monais apjefindamas, tustancziu apėra-
 woniu — jei ne taip anš senasis Mo-
 las, jaunu žmonių, tai nors jaunu šyla,
 jaunu šveistatu, jaunu dvasiu, kas miela
 dieną prašo, o, Dieve gailė, kas miela
 dieną jaš ir aptur?! —

(Dar ne wiffaß.)

Prispanda walnoje zemeje.

(Pabaiga.)

Ir jau jie buvo pasitaikine dalei ap-
gauni Vietuwininkus. O tai buvo taip.
Dienoje 4. gegužės mėn. Lenkai rengėsi
šventinti atminimą savo konstitucijos, o
prieš tam pasidare sutarimą apgarsinti
protestą prieš priespaudą Maskolijos, Wo-
sietijos ir Austrijos. Toks paselimas
trentsmo reikalauja daug pinigų, o taip
jau reikia turėti ir daug prietelių, kurie
Lenkams atbidami savo pravardes ir
garbę pabauginu Lenkų garą ir skaitlių
švėto atyje Lenkams, kaip rašo Giza-
roje (Žls.) išeinancioji „Gazeta Chica-
gosa“ n. 20 nu 1885 m. „butinai rei-
kia gauti kiami daugiausiai parašų, idant
pabaryti įspaudą, o ne užsitraukti an-
šes apjūtiną.“ Totius tai reikalus
inedami Lenkai susimislėjo prie šaves
pritraukti Vietuwininkus, tadbamiesi, jog
Vietuwininkai nesupranta nei permato wi-
lingingus ju norus, aną tankei mena-
maję lentisškąję brolystę.“ Lenkai nu-
siuntė užtvistmo raštą į lietuviškąję bro-
liškąs pagalbos draugystę wardan šv.
Kazimėro, idant „Lenkai“ eitu atlikti savo
tėvyniškąję pareigą, matydami, kaip ver-
sektioja Maskolei, Wotiečiai ir Austrai
„Lenkus“. Labai yra minėtinas atstau-
mas, toji mūsų liet. draugystės mįsluntė
lenkams lentisškoje talboje, o czia aš ji
išgulbau į lietuviškąję. „Naujas Žor-
tas 22 d. balaubdžio 1885 m. Lietuviš-
koji draugystė wardau šv. Kazimėro Nau-
jame Žorke laike savo nepaprastą susi-
rinkimą 21 d. b. m. ir liepė man būti
žinią tomitėtui juredytoju (selianczinju
lentisškąję švente) apie pitai fą. Komit-
tėtos juredytojai tvietecia mūsų draugystę,
kad atliktu „giminišką pareigą“ budama
fruti ištilmėje 3 d. gegužės m.

Vietuvinincai pripazįsta esant jawo tẽ-
wynesietuwa, ir patys padaro lietuwišką
giminę, atstirą nū slawiškųjų ir germa-
niškųjų gentgiminių, o per tai ir gimi-
nės pareiġa Lietuwininku ġra saugoti rei-
talus jawo tẽwynes. Komitetas ġuredy-
toju uġpraġo Lietuwininkus, idant pagar-
bintu Senku konstituciją, kurie nei Senku
ġmonėms neġo gero nepadarė, o dar ma-
ġias dẽl lietuwiškiosios giminės. Lietu-
winincai nenulenkia galvos pries panczius,
kurie pereituse laiske warġe ġus ir prieġa-
linias gimineġ. Komitetas ġuredytoju
ġneta muma onie reikolinguma protas

priekš nupārdāmā lentīškofios gimīnēs, kautiānti atgiešos Dievopi, o jeigu Lentai yra „broleis“ ir „viengimeis“ Lietuwininku, to dēl-gi jē uzzīmīršo apie šēmus Lietuvos? Kentėjimai Lietuvos yra ir īšaudešni už kentėjimus lentīškofios gimīnēs ir tie kentėjimai, žiurint īstorijškai, yra užtraukti per Lentu priejasti. Kad yra žnefama apie m. wysšupq Dryniwiecki, tai dēl musu yra daigtas mažesnios wertybēs, nēs wysšupas yra Lentu ir swetimas dēl geisima lietuwīškofios gimīnēs. Apie dwasiškq, draugijškai namini ir politiškq priešpauq ir perfekinejima Lietuvos nei minte nera pamīneta: apskritai sakant pakvietimo rašte nerandame nei pamīnejimo warbo ar gimīnēs lietuwīškos. O tai wis yra priejastimi to, kad lietuwīškoji draugyste warban šw. Kazimēro atsisalo buti kruti apwaiskcojiant mēšq, bet dar ir uždraudžia, idant musu wardas buti pastaitytas i burj lentīštaju draugysciu proteste. Atwirai Lietuwininkai neprisideda czia wisai, nēs apie jūs Lentai yra užmīršę. Zeigu-gi brolyste dēl Lietuwininku buta tiska, o ne swaiciojama ir tik ant parodos nešiojama, tai komitetas juredytoju butu mofēs Lietuwininkus pašnefinti „brolyšoje“ kalboje, taip kaip kad Lietuwininkai patolei darē dēl Lentu. Mes Lentams kaipu nugnaibytai giminei nūširdžei weljame, idant atgautu walybę; bet šendien turēdami sawo neatidėtinās „giminīškas“ pareigas, mes toliaus Lentams negalime juteisti medegīška pagalbq, kadangi jau ir patol gana īšmēteme sawo pūggu anī lentīštū bajorysciu ir t. t. Mes nesūmet resusilaufeme padawones mū Lentu. Su pagarbe, Raz. Ancskaitis, iekr. prot.“

Toks Lietuvininku apsižiuėjimas la-
bai užpykino Lenkus, ir Lenkai iš „bro-
lyškes“ emė ardyti wienybę Lietuvininku
tarpe, pasinaudodami tame daigte „nau-
jūsius Lenkus“, kaip pas mus pra pri-
imta madinti atškalumus, šulenkėjūsius
Lietuvininkus. „Konjeksi Lenkai“ lietu-
viškąsę susirinkimūse tefe trenksmą patol,
iti jie nepasifiko wisai užgėdinti. Tai-
kad wienybę lietuvišką pastrobė esant
juntu įnardyti, tai Lenkai ateme nū Lie-
tuvininku paspartį — laifrašti „Unija“.
„Unija“ iš pat pradžių buvo rėdona J.
Sgliupo; bet wėliaus, kada raktai rėdy-
tojo rado mažą suratingą tarp slaitytoju,
„Unijas“ atiteko wisa wisai į rankas Len-
tininto M. Dwaraucko, žmogaus mažo
gabumo ir motilo, o išdidusio užstowine-
tojo lentysies. Bet tas Lentininkas ma-
tydamas sawo filonybę wėl J. Sgliupą
prisitarauke prie rėdymo laifraščio, kūr-
is išejo iti 26 d. balandžio Sgliupo ži-
nioje, norint ant wardo Dwaraucko. Kad
J. Sgliupas nenutylejo matydamas žė-
minimą ir prispaudimą Lietuvininku per
Lenkus, Lenkai padarė sątarti su Dwa-
raucku, kad nū „Unijos“ rėdytoją atsta-
tyti. Ir taip Dwarauckas padarė, ne-
rint už darbū rėdytojui atfiteisinti ne-
noredamas. Tokiu tai keliu Lietuwinin-
kai prastojo wienaitį lietuvišką laifrašti
Amerikoje, norint tai ne ant wisažos.
Sunfu buvo rėdytojui ir taip darbū-
tiesi dėl naudos Lietumos esant kasdien
po priespauda lentysies cenzuros. Ir tai

žurūja laitrafęzin! Ant galo „nauji Len-
 tai“ pūlęsi prie Ventu tunigo, idant tas
 Lietuwininkus išbartu ir išpeiktų, o toks
 peikimas tunigo, kaip mislyta, padarys
 tarp Lietuwininkų laukiamą įspaudą. Bet
 apsigavo! Lietuwininkai matydami paver-
 kamumą tunigo Ventu dar labiau iš-
 kaito rūpintiesi apie savo parapiją. Bet
 Lentams ir ju priekabeį „naujiems Len-
 tams“ to nebūvo gana. Jie norėjo bu-
 vusi rebytoją akyje Lietuwininku Naujo
 Jorko išbiauroti, ir Antanas Kavaliauc-
 kas įjuvinkime parapijos 2. d. gegužės
 mėn. apšundėję užbediemystę. Bet J. Szlu-
 pas lengvei nū tos pėinės nusitratę,
 parodydamas mišq begėdiškumą pasi-
 gime A. Kavaliauco reikalūse lietuviystės.
 Taigi dūbe tašta del Lietuwininku pasi-
 robe esanti pataisyta dėl naujuju Ventu,
 į kurią jie įmginai ir įvirto.

Skaitlydami, brolei tėpyneje, tūs affi-
timums įvykusių nesenei valnoje žė-
mėje, jau tik pripažįstę esant teisybė
jog Lietuvininkai juos valstijoše kentešo
ir kencija daug nū Ventu. Bet jau Lie-
tuva Amerikoje nusikratė nū „lentisiku
bultu“, ir tikimėsi, jog ji eis šamo ta-
kais ir šamo šviesia, iškriaudama visus
tašikins, kofius priešininkai neįsimat
nytu statyti. Daug painiu jau yra per-
galėta, daug darbu jau yra atlikta, be-
dar ir daug daug ant nudirbimo pasi-
lieša. Bet vis-gi mes tikimėsi, kad ir
mūsų brolei tėpyneje šodniu ateis mums
į pagalbą o geras žodis ir patarmingas
ne šysi yra mums reikalingas.

Muſu pergamenti aſtiſimai, ma
giſi, anſinai iſgeriauna paſidibſiaui.
Senſu tūmi, ſab' ie wiſur eſe ir einq' uſ
teſiſbe, broſiſſe ir teſiſingumq'. Senſiſſa
broſiſſe del muſu buwo ir gra pinin-
giſſa. Senſai mums gra geri, nēs gerin-
damieſi tariaſi muſ tengwians prarſſe.
Apgauti apgarwiſai! . . .

4 d. gegužes m. 1885 m.

Manias Sortas.

3. Angulitis.

Imogus is prapuldytos garbei
imoqzudys.

Litras nusihoarimas. (Pagal motišką.)

(Priemazga.)

„Was ist das?“ fragte bis zum
Lymas.

„Taro lygus,“ buvo mano atšaf-
mas, „nei tu tifarai tas esi, kam tu pri-
lygsti.“

„Tzia neihetti kelias. Kas pamelyia
taw picion ko jieštoti?“

„„Ras pawelſja tam hieziou klausi-
nēti?““ atſaſiau theziodamaſi.

„Das wyraß apšwalgē manē du kartu
nū joju itī wīchans. Wīan rōdēsi, tēip
tad jis manō stōng priēš jāvōjī ir manō
atjalyma priēš manō stōng laityti no-
rīs. — „Du šalbi pašai, tēip šō's
ubagšoniš,“ jis galiausēi jafē.

„Gal buti. Eju tas dar wofar
bunwes.“

"Das myras jufesi. "Salutum
prifietti," "Haute jis, "fad tu ir babar
dar uż neta gereşni şame nenoretum-
bei laştyti."

„Taigi už fa prastėini.“ „Ne no=

„Pasilauk, prieteliau! Kas gėna tavo taip? Rą per česą turi prapuldyti?“

„Iš apsimislyjau viena aties minksnį. Režinai, kaip žodis ant liežuvio užėjo, „aušias yra trumpas,“ „jaučiau atsilėdes,“ „o pešla patenka amžinai.“

„Jis pasiūrejo į mane styromis atimis. „Noriu praeikštas buti,“ „sąs jis galiausiai, „jei tu ne arti tokiu farinvin pralindes esi.“

„Tai gal rasi dar pareiti. Pasilik šveikas, draugai!“

„Pafajingas esu, bicziuli!“ „Kaupė jis amine plecšką iš kakeles išsitraudamas, gerą burną iš jos indamas ir man pridūdamas. Bėgis ir gasciojimai buvo mano šylą sumartoje, ir bią wią išgątingą dieną dar nebuvo nėtas per mano lupas perejes. Jau mislyjau žime girės kampe užtrokšti, kur ant trijų mylia aplinkui nei joks pastiprinimo man nebūvo lufuriuoti. Gali mislyti, kaip linsmai pasiulytąjį užsweikimą priėmiau. Nauja šyla įbego su šiu pastiprinancziūju gerimu į mano laulus ir šveži drašą į mano širdį, ir lufestis bei meile ghwascio. Pradejau tisteti, kad dar rasi pomijam wargingas neesq; tiek daug įgalejo šis šveikas gerimas. Tiesa, išsipazįstu, mano pasilaitymas rubeziamosi weliu palaimingumu, nesa galiausiai, po infancziū neišpildziūsiu lufescziū, buwau wiengą jutwerimą jurades, kūr man rodei priilgystas. Pasilaityme, į kūrį įsmuies buwau, bucziau su pekliškaje dwoje brolystę geres, jeib bicziuli turecziau.

„Tas myras buwo ant žolyno išsitiejes, oš taip jau dariau.“

„Tawo gerimas manę atgairino!“ „Jaučiau. „Wudu turiwa daugiaus pasijiti.“

„Jis mušo ugnies, jawo pytniui užsibegti.

„Ar tą darbą jau ilgai warai?“

„Jis drutai į mane žiurejo. „Rą nori tais žodžiais sątyti?“

„Ar buwo jis tankei kruwinas?“ „Iš traukiaušį peilį iš jawo diržo.

„Kas tu esi?“ „Jasė jis išsigandęs, weliu šalin padėdamas.

„Razbaininkas kaip ir tu — ale dar tik pradžioje.“

(Dar ne wiskas.)

Upie bites.

(Priemazga.)

Rudens trufas. Rudeni bitininkas atlingama su bitėmis už wią jawo trufą, pafajindamas medumi su aprupintaisiais juos pafaleis. Bet ir kopinedamas jis su šiu jau buti apšufus ir išmintingas, tad wijada, tur žinoti, kaip imti medų iš jų: 1) jis netur palikti per mažai medaus ant maišto, kad bitėms nereiketu bėgti į šiu; 2) netur daryti be reikalo tufesni foriu, nes tūmi jis tik pramanytu bitėms nereikalingą darbą. Geriausiai kopineti medų, kad numanai, jog jau išsiūrejo žunoji weisle, nes tada bites susi- frąja jaw į wiengą galą awilio (į galwą) tik medaus, tiek joms reikia, idant išnisti iš tos wasaros; geras awilys pasilaiko

jau ant maišto į 30 šwaru medaus, įskaitant su foreis; kas miršiaus yra, bitininkas gal be baimės išsiimti. — Welai rudenyje jau nerazdamos nėso laukėje bites tankei ima wogti medų wienos nu kitu. (Ta pati gal atsitikti ir pawasaryje.) Wogimas nu kaimyniū prasideda iš palengwo, tolyn eina biaryn ir, jei nėso nedarysi, gali nė bicziu netekti. Wagilkas lengwei pazinti: įsuka jos aplink aprwagiamąjį awilį, ilgai nesurazdamos pro kur įeiti, bandydamos įlįsti per plyšelius, ir taip bastosi iki paczius tamjos. Apiginti awilį nu wagiltu gali sumazindamas kaip nors jo šyleles — tada wagilkoms nebūso kaip lengwei įsitrausti. Daro ir kitaip: perstato nesufinfancziūsiū awiliū, pirmąjį į antrojo wieta, o jei ne, tai pramano wagilkoms toki nors darbą. Gali pertraukti wogimą ir fitokiu budu, reikia tik umai susiprašti; geriausiai su šyčiu ne dūti bitėms išsipainti; to dėl nereikia atidarinėti awiliū, ipacz biltame widurdienuje, jau pasibaigus bicziu dagai laukėje; trufiant aplink awilį, nedrapstyti medaus; suwarwėjus iš netyczju, tūjans žememis apiberti; dūdant maištą, statyti į už fokiu 50 žingsniu nu awiliū; rudenyje pabaigus bitėms lauko darbą, taip jau pawasaryje, dar nelekiant į laukus, nelaisyti atliekamų šyleliu į awilį.

Žiemos trufas. Suntiasei bitininkui išlaityti bites per žiemą, nesa nū to prigul wiąs ju darbštumas per wasarą. Birmiausiai reikia daboti, kad bitėms žiemoje nebūtu per šalta ir kad jos turētu gana oro. Nu šalicziū jos tiefiog išmiršta. (Reikia laityti bites gerai biltai ir dėl to, kad biltumoje jos mažians medaus jueda.) Tantiasei gelbi bites nu šalicziū, pernešdamas ant žiemos awiliū į tamšią lauką, trobą kur nekas nesibaldytu. Paliekant awiliū lauke, gerai jū aprišti šiaudais ar šienu, nereikalingus plyšius ir šylutes užlamžyti pakulomis, paliklus tikrai šiauras šylutes orui įeiti. — Korei su medumi, palikti ant maišto, tur buti sukrauti awilio galwoje, t. y. tame gale, kur bites tap, idant jos turētu maištą arti šames; nes žiemoje joms labai sunku filnotiesi iš wietos į wieta. — Amil, je netur buti nė per šia, nė per antšta. Jei awilys ruimingas, o žioczjus mažas, tai gali įdėti į jį šieno, tik reikia daboti, kad listu gana liūjos ruinos, apie tą daigtą, kur jos tap. — Gerai aprupinti awilei žiemoje tisei tap; pridejes auji prie šylutes, girdeši tik labai tūn ošimą; pabaldzius į awilį, bites tūjans išsilieps ir weli nutis. Jei awilys garsei birbia, žinot, kad jam per troškū — tada gerai atlamžyti plyšius. Dėl to žiemoje gerai kada-ne-tada atlamžyti awiliū, pasiklausyti, kas widuje dedasi.

(Wiskas.)

Ašafaitis.

Žnyhs.

Garbingas leforius, kurį žmonės wifame kampe per žnyį laisė, įstį ant dvaro tapę pašautas, kur kaštaiuni staldrobe buwo prapulsi. Jam atėjus jo palkausė, ar neįinas, kas tą staldrobę pawogęs. Leforius bajorni staczei išsipapazino, kad nei žynauti nei žadėti nepermanq, wie-

nos jam pasisele kelis sykius per lytrystę wagį įbrauti. Po tam jis pono palkausė, ar ant to iš jawo žmoniu piktą dumą turis. Berods, šis sąsė, esqas medžiotojis wijados prie stalo užsilaiskantysis, bidei lytrus wagis; jis jį wienol dėl jo itikimo iki šiol palaisė, o jis ir neabejojes, kad lefininkas (lesinczius) tą d.obe pagawęs. „Gerai,“ leforius atsiliepė, „aš jį taip toli pargabesiu, kad jis turės išsipazįti.“ Tada dūnos bei swieto jis išsiprašes, wištą, kas tik žmonaus dušiq turejo, iš kiemo į butą išwadines, išgąstingą kalbą wišiemis pribuwantiemsiais kalbėjo, welniaq ir wišas pekliškas dwases susaubamas, taip kad selintamiam šizdis drebėti pradėjo; tada dūnos riele nusiptions swiestu aptepė ir tiek kasniu padalijo, tiek žmoniu czia buwo. Ant wieno kasnio, kitiems nematant, buwo užbarstęs įutritu žoliu, kurias walgantysis tūjans turejo wemti. Kasnius išbalidamas lefiniziui tą kasni su žolemis iteise. Tada pajase, kad tajai, kūr tą drobę wogė, po adynos pradėses wemti. Adu-nai prašokas lefinczius išbalo; galejei matyti jo pilwotus štrūsus, kuriū, nurydamas gerą burną pasifeliancziojo dalyko, pilnas išgascio weli į jawo pirmąjį buwį pargabeno, iki galiausiai jo burnoje nebetilpo wemalus pafawoti. Po wišu atimis nusiwėmes wagis išsipazino brangiqje staldrobę pawogęs, ir tokiu budu leforiaus lytrystę pasisele. [M.]

Turgaus prekia iš Tilzes.

18. juniu 1885.			
Amiezei, 42 1/2 filogr.	6	—	7 50
Rugei, 40 filogr.	4	80	5 60
Rieji, 35 filogr.	4	—	5 20
Amijos, 25 filogr.	3	10	3 60
Žirnei	6	—	9
raimieji, 45 filogr.	6	—	8
baltieji, 45 filogr.	6	—	8
Sėmenai, 35 filogr.	—	—	—
Lymotai, 50 filogr.	10	—	—
Koputis, 45 filogr.	2	40	—
Smiešas, filogr.	1	60	—
Kiaukėi, kapa	2	25	—
Pywas, estolyteris (100 linteriu)	24	—	—
Branywnas, 1 estolyteris	28	—	—
interis	—	30	—
Kiaulėna, filogr.	1	—	1 10
Žantona, filogr.	—	80	1
Wergena, filogr.	—	80	—
Amincziana, filogr.	—	80	—
Krūpai pralietieji, filogr.	—	34	—
Amiju trūpai, filogr.	—	44	—
Szienaš, centneris	1	90	2 30
Sziaudai, kapa po 600 filogr.	18	—	24

Berlyniškis rublio kursas.

100 rubliu:
29. 196,65 mf. 30. 195,99 mf. 1. 200,25 mf.
2. 198,00 mf. 4. 197,35 mf. 5. 196,50 mf.
Sžpyrnis 27. aprili.
42,25 mf.

Upjafymai.

Mofuntinis

gal į mano kolonijolės taworu ir destilacijono tuoczysie pradēm įstoti.

F. Kraft'as, Tilze.

Pilies maluno ulyczioje num. 4.

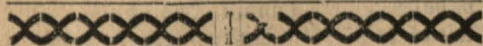
Ukio-pardavimas.

Mano kiczon gulinti, 106 pr. murgū didį ūfį, su geru doobilū-lauku, gražiomis Camon-pievomis, geromis trobomis, gyny bei negyny inventarije, gerai stovincziais žiēmės ir wafarės iššiejimais ir gražiu maišiu-daržu, noriu už prilyg-stanciją prefią, be išimtinės su gero-mis puctefėmis po geriausiais iššidereji-mais pardūti.

Gallus-Wilpien p. Coadjuten 24. ju-nijū 1885.

J. Petriks.

Ant labai nuzemitu prefiu
prifiulau

**ipatiszškai drutas ledo-
spintas**

paties pabriceūta.

Tos ledō-spintos pagal naujausį ir geriausį ištaishmą darbtoš yra, ir prie mentai ledō labai wesiū.

Nei jokių fitų pabrifėj pigesnios prefiō!

G. Siegmund,

klemperio-mistras,
Ragainėje.

AUSZRA.

Laikrasztis iszleidžiamas Lietuvos my-lėtoju.

iszaina kas mėnesį kartą, pavyzdįje knjēntēs 32—48 pusiu. Prasu Lietuvoje, Vokietijoje ir visose kitose žemėse kasztūja ant metu 4 mk. 50 pf. su nusiuntimu po jūstele. Rasisz-koje Lietuvoje ir pacioje Rusijoje kasztūja su nusiuntimu 4 rublius (8 markius). Atskirus numeris kasztūja 40 pf. su nusiuntimu. Apsa-kymai Auszros rēdytėje priimami užmokami už kožną pusiau dalytąj eilutę po 20 pf., lai-kytojai pusę tiek temoka.

Jau sukako per du metu, kada pulkelis mokintu Lietuviū susidėjo iszleisti laikrasztį, kursai atkeltu lietuviszkoje kalbą isz sužu-vimo, kad lietuviszkoje kalboje visokius nau-dingus mokslus pranesz ir tarp Lietuvininku kultūrą platiz. — „Auszra“, tasai laikrasztis, kreipiasi prie kiekvieno nūszirdaus Lietuvi-ninko, dar neužmirszusio savo tėviszkės pra-eitinės ir savo tėvų kalbos. Szime laik-rasztyje kožnas, ir mokišas ir nemokišas, ir bagocius ir vargužis, atras skaitydamas szirdies ramumą, jo mislys susijieszkos kelią, kuriūmi eidamas galēs savo paszalpą atneszti prie attaisymo giminės ir kalbos.

„Daugel metu svēts rokavo,
Musu žemē kaip pražuvo,
Kaip užmirszo kalbą savo
Ir užmirszo, kūmi buvo.
Bet ką amžiai pagadino,
Laikas yra sutaisyti . . .“

„Auszros“ rēdytē Bitēnūse.

Gromatas, rankraszcziūs, iszsiraszcziūms ir pi-nigus priima:

**Martynas Jankus, Bitėnai per
Lumpėnus (Lompönen
Ost-Preussen).**

Geriausia perfama weršme

po užstowa tikrumo
del

audziamu medzvilniu

kožname numeryje,
suktu ir nesuktu,

audziamu medzvilniu

krosytu (parmūtu) tik tikrūse dažūse,

milams wilnu

šwiespilkai maišytūse dažūse,
widutinei pilku ir tamšpilkū,
wisai cychtoje wilnoje,

milams vilnu

dažytu kožnūse dažūse,

maszyniniu siulu,

= baltitu ir nebalztitu, =

gerianūsoje ir daugiaūsei laifanczijoje
wertybėje. Tūse dalytūse tik wisu
geriausius tamorus turiu ir jūs
pardūdu ir prefiōs nepridūdamas
ant pigiaušiuju prefiū.

Waldemar'as Gassner'is

Tilzėje,
wofiksoje ulchzijoje 12.

Lietuwininkai užprašomi ant naujojo
metu bertainio apšiteliatūi kas nedēle
išeinantijj

NIAMUNO SARGA.

Wisi pušai, gromatnēšei ir pati laif-
raščio spauštūwē priima apšiteliatuimus
už 35 pf., su atnēšimu į namus 50 pf.
ant bertainio meto.

Rēdytē „Niamuno Sarga“.

Knygu spauštūwē J. Syberta

Ragainėje, ant turgaus 180

prifiūlo Lietuwininkams pagatawyti wisokiūs spauštūwystēs dalykus; spauda
(druka) knygu, knyguoczū, wisokiū apšakymu, pakvietimu t. t. ant
suzadetuwin, ant iwodbo, ant trifišymu, žermeniu; wiesiu (wisytēs) korteliū.
lietuwiškioje, wofiksoje ir fitoje kalboje kū pigiaūsei, greicziaūsei ir dat-
liaūsei atlietama. Uždawimai iš fitur weifiaūsei pagatawijami.

Weilei pasititēdamas su uždawimais nū Lietuwinininku galēs paf-
džiaugti pasirašo

su pagarbe

J. Sybertas.

Silkiu

twirtai sufrautu ir geru
jau nuo 12 mk. už baczka,

prifiūlo

212 m.

F. Krafft'as, Tilze

(šale waleziū tilto).

Weiluiant pininai iš Mizlio palaukiami.

Statydina ir ipauzdina J. Sybertas Ragainėje.

U 6081

Tikes Kelewis,

pirma „Naujašs Kelewis“,
laifraščiu prefiū raistūje 1884 2. dal. o nam. 7.
išaina Tilzėje kas nedēle pētnuczioje dēst-
rašymus ant šio laifso už prefią

50 pf. ant metu bertainio

Tilzėje Keilenderio knigu spauštūwē, fitur
wisi pušai priima.

„Tilzės Kelewis“ wargabena, neprifiatant
wēros ir mofilo iuraku, tai, kas swari iuraku,
išdienos nusiawimu, karalytēs ir cecornytēs iurimo
sufirobyjimūs, žines iš mēto ir iš prowincijos,
prifaifintuju judo pranešimus, papasakėjimus,
wisokią žinę, turgaus prefiās iš Tilzės, Riai-
pedos ir Karaliaucziūs, galwiju ir arklū
mettargius, malku pardūdamas dienas, ru-
bliūs turj, gromatnuczią ir t. t.

Apsakymai,

už torpo stiltinę eilę 10 pf., randa per „Tilzės
Kelewis“ wisuose walsczinoose, tur Lietuwi-
nininkai gytvena, didziaūsi praplatuima.
Pergudumas į lietumiskąjē falbą nēto rēty-
tāja.

Škleistūwē Tilzės Kelewis,

J. Reylander'is ir sunus.

Wisi wyriausybiski

raštai (pormularai)

yra gaunami

J. Syberto

spauštūwēje, Ragainėje.

**Szeimynykszcziams szluzmos knygos
matrozu szluzmos knygos**

ir

darbo knygos

yra gaunamos prie

Syberto.